

Stručni članak
Professional paper

Prispjelo - *Received*: 27.02.2006.
Prihvaćeno - *Accepted*: 27.11.2006.

UDK: 630*

Sanja Perić¹, Ivan Ištok²

PROCES USKLAĐIVANJA ŠUMARSKOG ZAKONODAVSTVA REPUBLIKE HRVATSKE S PRAVNOM STEČEVINOM EUROPSKE UNIJE

THE PROCESS OF ADJUSTMENT OF FORESTRY LEGISLATURE OF THE REPUBLIC OF CROATIA TO LEGAL STANDARDS OF THE EUROPEAN UNION

SAŽETAK

Šumarsko zakonodavstvo Republike Hrvatske važna je sastavnica u pristupnim pregovorima zato što je 43,5 % njezina teritorija pod šumom ili šumskim zemljištem.

U ovom procesu, uzimajući u obzir obveze preuzete Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, zajedno sa sveukupnom šumarskom strukom, u Nacionalnim programima za pridruživanje Republike Hrvatske Europskoj uniji za razdoblje od 2003. do 2005. godine predvidjelo je donošenje niza zakonskih akata iz područja šumarstva i lovstva koji su ili će se uskladiti sa sljedećom EU regulativom: Uredbom 2152/2003 Europskog parlamenta Vijeća od 17. studenoga 2003. o nadzoru nad šumama i međudjelovanjem u okolišu u Zajednici (Šume u fokusu), Direktivom Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore, Direktivom Vijeća 79/409/EEZ od 2. travnja 1979. o zaštiti divljih ptica i Smjernicom Vijeća ministara 1999/105/EZ o tržištu šumskim reprodukcijским materijalom.

Za zakone koji su doneseni ili su u postupku donošenja proveden je postupak usklađivanja. Za to su pribavljene Izjave o usklađenosti propisa s pravnom stečevinom Europske unije i pravnim aktima Vijeća Europe koje je izdalo Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, a koje su uvjet za stavljanje propisa u saborsku proceduru.

U ovom radu prikazane su dosadašnje i buduće aktivnosti u usklađivanju i donošenju domaćeg zakonodavstva na području šumarstva i lovstva u procesu pridruživanja EU.

Ključne riječi: Nacionalni program za pridruživanje, šumarsko zakonodavstvo, EU regulativa

¹ Šumarski institut, Jastrebarsko, Cvjetno naselje 41, 10450 Jastrebarsko

² Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, adresa, 10000 Zagreb

UVOD

INTRODUCTION

S pripremanjem za pregovore o ulasku Republike Hrvatske u EU započelo je novo razdoblje zajedničkog djelovanja šumarstva s mnogim sudionicima u pregovaranju, posebno u prilagodbi hrvatskih zakona i propisa s onima u EU.

Šume u Republici Hrvatskoj pokrivaju 2,485.611 ha. Od ukupne površine, država je vlasnik 2.024.474 ha (81%) šuma i šumskoga zemljišta, dok je 461.137 ha (19%) u privatnom vlasništvu.

Hrvatske šume d.o.o. Zagreb (trgovačko društvo u državnom vlasništvu) gospodari državnim šumama (1.991.537 ha) dok manjim područjima (32.937 ha) gospodare drugi pravni subjekti.

Važnost šuma u svijetu raste ne samo zbog njihovih mnogostrukih koristi već i zbog njihove uloge u klimatskim promjenama. Republika Hrvatska stalna je sastavnica europskog šumarstva i kao takva je potpisala i ratificirala većinu međunarodnih sporazuma i konvencija. One izravno ili neizravno utječu na gospodarenje šumama. Popis glavnih sporazuma i konvencija uključuje sljedeće:

- Konvenciju o biološkoj raznolikosti;
- Konvenciju o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka;
- Konvenciju o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje faune i flore;
- Konvencija o močvarama koje su od međunarodnog značaja naročito kao staništa ptica močvarica;
- Međunarodnu konvenciju o zaštiti bilja;
- Kyoto protokol;
- Rezolucije i deklaracije ministarskih konferencija o zaštiti šuma u Europi;
- Konvenciju o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa;
- EEC smjernicu 79/409 o zaštiti ptica u Europi;
- EEC smjernicu 92/43 o zaštiti staništa divljih životinjskih i biljnih vrsta u Europi s preuzimanjem obveze uspostavljanja ekološke mreže Natura 2000.

Potpisivanjem i ratificiranjem ovih međunarodnih sporazuma, Republika Hrvatska potvrđuje svoju predanost održivom gospodarenju svih šuma i odmak od tradicionalnog koncepta održive proizvodnje drva i jednakog vrednovanja ekoloških i društvenih vrijednosti šuma. Certifikat koji je Republika Hrvatska dobila od Forest Stewardship Councila (FSC) (*Vijeće za upravljanje šumama*) za 1.991.537 ha šuma kojima gospodare Hrvatske šume dokaz je orijentacije Hrvatske prema održivom gospodarenju šumskim resursima. U tijeku je izrada nacionalnih standarda za certificiranje šuma.

U procesu usklađivanja domaćeg šumarskog zakonodavstva, uzimajući u obzir obveze preuzete Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva zajedno sa sveukupnom šumarskom strukom u Nacionalnim programima pridruživanja EU (NPPEU) za razdoblje od 2003. do 2005. godine predvidjelo je donošenje niza zakonskih akata iz područja šumarstva i lovstva koji su ili će se uskladiti s regulativom EU.

PROCES USKLAĐIVANJA ŠUMARSKOG ZAKONODAVSTVA

PROCES.....

Nacionalni program Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji usmjeren je na objedinjavanje svih ciljeva i zadaća RH u provedbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP).

Nacionalnim programom pridruživanja EU u području šumarstva, lovstva i drvne industrije za razdoblje 2003. do 2005. godine predviđeno je usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s onim Europske unije, i to:

- Zakon o šumama - Ugovor o Europskoj zajednici, Glava XIX Okoliš, čl. 174.
- Zakon o priznavanju svojiti šumskog drveća i grmlja - Ugovor u Europskoj zajednici, Glava II. Poljoprivreda, članci 32., 33. i 35.
- Zakon o šumskom reprodukcijskom materijalu - Ugovor u Europskoj zajednici, Glava II. Poljoprivreda, članci 32., 33. i 35.
- Zakon o lovstvu - Ugovor o Europskoj zajednici, Glava XIX Okoliš, čl. 174.
- Zakon o klasifikaciji neobrađenog drva i Pravilnik o mjerenju, razvrstavanju i obilježavanju neobrađenog drva - Ugovor o Europskoj zajednici, Dio treći, Glava I, Slobodno kretanje roba, Dio treći, Glava XVI, Industrija
- Zakon o klasifikaciji neobrađenog drva, NN 180/2004.

ZAKON O ŠUMAMA

LOW.....

Zakon o šumama (NN 2005) utemeljen je na konceptu očuvanja šuma i razvoja šumarstva u funkcionalnom smislu (održivi razvoj), te na razgraničenju prava upravljanja, raspolaganja, gospodarenja i korištenja šumskih resursa. Zakon u tom smislu regulira upravljačko pravo vlasnika pri odabiru načina gospodarenja i raspodjele dobiti, dok pravo gospodarenja u državnim šumama ima trgovačko društvo u državnom vlasništvu.

Zakon o šumama usklađen je sa slijedećom regulativom EU:

1. Uredbom (EZ) br. 2152/2003. Europskog parlamenta Vijeća od 17. studenog 2003. o nadzoru nad šumama i međudjelovanjima u okolišu u Zajednici (Šume u fokusu) kojom se regulira:

- nadzor nad šumskim ekološkim sustavima, s obzirom na štetu izazvanu atmosferskim onečišćenjem i drugim čimbenicima koji utječu na stanje šuma, propisuje se donošenje programa mjera za prikupljanje podataka i uspostavu registra oštećenosti šuma,
- nadzor nad šumskim požarima i njihovim uzrocima, učincima i prevenciji, propisuje se ustrojavanje i vođenje jedinstvenog informacijskog sustava i registra o šumskim požarima,

- obveza dostave gore navedenih podataka domaćim i međunarodnim tijelima i institucijama.

2. Direktivom Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore kojom se regulira:

- obveza da se u šumskogospodarskim planovima mora utvrditi podloga za biološko poboljšanje,
- uzgoj, zaštita, korištenje i raspolaganje šumom i šumskim zemljištem s ciljem održavanja biološke raznolikosti po načelima gospodarske, socijalne i ekološke prihvatljivosti,
- općekorisne funkcije šuma koje se temelje na gospodarskim, socijalnim i kulturnim potrebama, te regionalnim i lokalnim karakteristikama, uz očuvanje prirodnih vrijednosti i ukupne biološke raznolikosti,
- način gospodarenja i upravljanja šumama u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže,
- izbjegavanje sječe rijetkih i ugroženih šumskih vrsta,
- korištenje provenijencija i varijeteta temeljem stručne procjene dajući prednost zavičajnim vrstama i lokalnim provenijencijama.

ZAKON O PRIZNAVANJU SVOJTI ŠUMSKOG DRVEĆA I GRMLJA I ZAKON O ŠUMSKOM REPRODUKCIJSKOM MATERIJALU

LOW.....

Zakonom o priznavanju svojti šumskog drveća i grmlja (Narodne novine, broj 113/2003) uređeni su postupci priznavanja novostvorenih selekcija domaćih i stranih provenijencija, omogućio se veći angažman znanosti u stručno-proizvodnom i oplemenjivačkom radu. Izborom većeg broja sorti omogućeno je stvaranje najpovoljnijih smjesa sorti koje bi se mogle uspješno koristiti u ekološki različitim staništima na području naših šuma, dok se uporabom elitnog sjemena iz genetski verificiranih klonskih sjemenskih plantažama omogućuje ostvarenje znatne genetske dobiti u proizvodnji kroz masu i kakvoću budućih nasada.

Zakonom o šumskom reprodukcijom materijalu (Narodne novine, broj 140/2005) definirani su uvjeti za proizvodnju i promet šumskim reprodukcijom materijalom i to za svaku kategoriju zasebno. Propisano je da se za proizvodnju reprodukcijom materijala mogu koristiti samo oni šumski sjemenski objekti koji su upisani u posebni Registar šumskih sjemenskih objekata, kao i iznimka glede uvjeta za privatne šumoposjednike u svojim šumama. U Zakonu je također propisan način i uvjeti za upis u Registar, kao i postupak brisanja.

Zakonom se propisuju posebni uvjeti za stavljanje u promet šumskog reprodukcijom materijala. Uvodi se, sukladno Smjernici, glavna svjedodžba koja mora pratiti svaku partiju reprodukcijom materijala, kao i posebni zahtjevi samo za

sjeme, te ustrojavanje evidencije o proizvodnji i prometu reproduksijskog materijala.

Zakon o priznavanju svojti šumskog drveća i grmlja i Zakon o šumskom reproduksijskom materijalu usklađeni su sa sljedećom regulativom EU:

1. Direktivom Vijeća 1999/105/EC o stavljanju na tržište šumskog reproduksijskog materijala kojom se regulira:

- kategorija šumskog reproduksijskog materijala i to „poznatog podrijetla“, „selekcioniран“, „kvalificiran“ ili „testiran“ šumski reproduksijski materijal,
- obveza korištenja reproduksijskog materijala samo iz registriranih šumskih sjemenskih objekata, te način upisa i brisanja iz Registra,
- stavljanje u promet i korištenje genetski modificiranog materijala,
- način proizvodnje, prometa i uvoza reproduksijskog materijala,
- upisnici dobavljača reproduksijskog materijala i dobavljača božićnih drvaca,
- iznimka proizvodnje reproduksijskog materijala u kategoriji „poznato podrijetlo“ koji koristi šumovlasnik u vlastitoj šumi,
- područja provenijencija za pojedine važne gospodarske vrste, s priloženom kartom granica područja provenijencija,
- izdavanje glavne svjedodžbe,
- iznimka dopuštenog miješanja reproduksijskog materijala iz dva ili više sjemenskih objekata i iz različitih godina uroda u kategoriji „poznato podrijetlo“ i „selekcioniран“,
- izdavanje deklaracije od strane dobavljača te obveza iskazivanja dodatnih podataka kada se u promet stavlja sjeme,
- boja deklaracije za svaku kategoriju reproduksijskog materijala,
- obveza prikupljanja i uporaba podataka i informacija, informacijski sustav i međunarodna razmjena,
- uvjeti i način uvoza reproduksijskog materijala u slučaju pomanjkanja u Republici Hrvatskoj,
- uvoz reproduksijskog materijala koji je priznat u RH i upisan u upisnike,
- obveza utvrđivanja jednakovaljanosti reproduksijskog materijala koji nije proizveden u RH s onim proizvedenim u RH uz mogućnost provjere ispunjavanja uvjeta,
- uvodi se sjemenska štedionica u koju se uskladištava određena količina sjemenskog materijala, genetska banka šumskog drveća koju sačinjava nadzirana ili uzgojena populacija s ciljem očuvanja genetske raznolikosti, kao i sjemenska banka kao dugoročno čuvana zbirka uzoraka sjemenskog materijala za znanstvene ili istraživačke namjene.

ZAKON O LOVSTVU

LOW.....

Ovim se Zakonom (NN 140/2005) uređuje gospodarenje lovištem i divljači. Gospodarenje obuhvaća uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljači i njezinih dijelova.

Regulira se njegova efikasnija provedba kao i prikupljanje saznanja o provedbi istog pomoću lovne inspekcije. Njegovom primjenom unaprijedit će se odnosi glede uzgoja, zaštite, lova, te korištenja divljači i približiti načinu njihova uređivanja u lovnim zakonodavstvima suvremenih država. Polazeći od načela očuvanja i zaštite prirode radi očuvanja i zaštite divljači i njezinih prirodnih staništa kao nacionalnog bogatstva, te gospodarskog značaja lovne djelatnosti, zakonskim rješenjima se unapređuju i odnosi te djelatnosti s drugim važnim djelatnostima za gospodarstvo Republike Hrvatske (poljoprivreda, šumarstvo, turizam, trgovina i dr.). Svim gore navedenim činjenicama potiče se i ulaganje kapitala u lovnu djelatnost.

Zakon o lovstvu usklađen je sa sljedećom regulativom EU:

1. Direktivom Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore i Direktivom Vijeća 79/409/EEZ od 2. travnja 1979. o očuvanju ptica koje slobodno žive u prirodi kojima se regulira:

- određivanje uzgojnih područja za jelena, divlju svinju i divokozu,
- lov mrkog medvjeda na temelju Plana gospodarenja,
- zabrana lovljenja i uznemiravanja dlakave i pernate divljači kada je ona ili njezina mladunčad u opasnosti,
- način stavljanja u promet divljači i njezinih dijelova, te potrebna dokumentacija,
- zabrana lova divljači u vrijeme lovostaja,
- pod kojim uvjetima i razlozima je zabranjen lov divljači,
- lov pticama grabljivicama (sokolarenje),
- oružje i naboji koje nije dopušteno koristiti u lovu divljači,
- mogućnost lova žive divljači u cilju naseljavanja, liječenja i razmnožavanja,
- mjere za sprečavanje šteta od divljači,
- obveza poduzimanja mjera smanjenja broja divljači na ugroženim područjima u cilju zdravstvene zaštite ljudi i životinja,
- unošenje novih vrsta uz uvjet da isto ne šteti prirodnim staništima ili divljoj zavičajnoj flori i fauni.

ZAKON O KLASIFIKACIJI NEOBRAĐENOG DRVA I PRAVILNIK O MJERENJU, RAZVRSTAVANJU I OBILJEŽAVANJU NEOBRAĐENOG DRVA

LOW.....

Zakon o klasifikaciji neobrađenog drva (Narodne novine, broj 180/2004.), kojim se propisuje mjerenje i klasificiranje neobrađenog drva radi lakšeg praćenja proizvodnje, prodaje, potrošnje, kvalitete i cijene neobrađenog drva te Pravilnik o mjerenju, razvrstavanju i obilježavanju neobrađenog drva (Narodne novine, broj 57/2005, ispravak 76/2005.) usklađeni su sa sljedećom regulativom EU:

1. Direktivom Vijeća 68/89/EEZ od 23. siječnja 1968. god. o usklađivanju Zakona država članica koji se odnose na klasifikaciju neobrađenoga drva (Službeni list L 032, 06/02/1968, str.0012-0015) kojom se regulira:

- stavljanje u promet neobrađenog drva koje je klasificirano i označeno u skladu s Pravilnikom,
- mogućnost uvođenja potkategorija ili podrazreda (podklasa),
- način mjerenja, razvrstavanja i obilježavanja neobrađenog drva koje se stavlja u promet, te osobe koje obavljaju navedene poslove.

ZAKLJUČAK

CONCLUSION

Temeljem prikaza dosadašnjih aktivnosti u procesu usklađivanja s pravnom stečevinom EU i donošenja nacionalnog zakonodavstva na području šumarstva, lovstva i drvne industrije možemo zaključiti da je zakonodavstvo Republike Hrvatske u području šumarstva, lovstva i drvne industrije u većem dijelu je usklađeno s pravnim stečevinama EU dok će se potpuna usklađenost postići donošenjem podzakonskih propisa i ulaskom Republike Hrvatske u punopravno članstvo EU.

LITERATURA

REFERENCES

- State of Forestry in the Region: Synthesis of National Reports on Forest Policy and Institutions. (2000). Economic commission for Europe and Timber Committee, Fao Headquarters, Rome, 9-13 October 2000.
- Nacionalna šumarska politika i strategija. (2003). Narodne novine 120/2003.
- Zakon o šumama. 2005. Narodne novine 140/2005.
- Zakon o priznavanju svojti šumskog drveća i grmlja. (2003). Narodne novine 113/2003
- Zakon o šumskom reprodukcijском materijalu. (2005). Narodne novine 140/2005.
- Zakon o lovstvu. 2005. Narodne novine 140/2005.
- Zakon o klasifikaciji neobrađenog drva. (2004). Narodne novine 180/2004.
- Pravilnik o mjerenju, razvrstavanju i obilježavanju neobrađenog drva. (2005). Narodne novine 57/2005, ispravak 76/2005.
- Uredba (EZ) br. 2152/2003. 2003. Europskog parlamenta Vijeća od 17. studenog 2003. o nadzoru nad šumama i međudjelovanjima u okolišu u Zajednici (Šume u fokusu)
- Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore. (1992).
- Direktiva Vijeća 1999/105/EC o stavljanju na tržište šumskog reprodukcijского materijala. (1999).
- Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore. (1992).
- Direktiva Vijeća 79/409/EEZ od 2. travnja 1979. o očuvanju ptica koje slobodno žive u prirodi. (1979).
- Direktiva Vijeća 68/89/EEZ od 23.1.1968. god. kojom se uređuje usklađivanje propisa o klasifikaciji neobrađenog drva (Službeni list L 032). (1968).

THE PROCESS OF ADJUSTMENT OF FORESTRY LEGISLATURE OF THE REPUBLIC OF CROATIA TO LEGAL STANDARDS OF THE EUROPEAN UNION

Summary

Preparations for the accession negotiations of the Republic of Croatia marked a new period of joint activity of forestry and many participants in the negotiations, especially on the topic of adjusting the Croatian laws and regulations with the legal EU standards.

This is an important point for the accession negotiations due to the fact that 43.5% of the territory of the Republic of Croatia is covered with forests or forestland.

Taking into consideration the commitments undertaken by the Stabilisation and Association Agreement (SAA), the National EU Association Programmes (NEUAP) for the period from 2003 to 2005, the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management and the entire forestry profession, envisaged a set of legal acts in the field of forestry and hunting management which are being or will be adjusted with the following EU regulations: the Regulation (EC) No 2152/2003 of the European Parliament and of the Council of 17 November 2003 concerning the monitoring of forests and environmental interactions in the Community (Forest Focus), the Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora, the Council Directive 79/409/EEC of 2 April 1979 on the conservation of wild birds and the Ministerial Council Directive 1999/105/EC on the marketing of forest reproductive material.

An adjustment process has been started for the laws already adopted or in the process of adoption. To this end, Declarations were made on the of regulations with legal standards of the European Union and legal acts of the Council of Europe, issued by the Ministry of Foreign Affairs and European Integrations, which is a condition for initiating the parliamentary procedure.

The paper deals with past and future activities relating to the adjustment and adoption of Croatian legislature in the field of forestry and hunting in the process of the EU accession.

Key words: ??????